28/12/2023

Ο άωρος θάνατος και ο θάνατος των νηπίων – Του Αλεξάνδρου Χριστοδούλου

/ Γνώμες

Άωρος θάνατος είναι ο θάνατος πριν την ώρα που περιμένει κανείς και ιδιαίτερα ο θάνατος των παιδιών. Η θλίψη και ο πόνος είναι πολύ μεγάλος και αβάσταχτος. Το παράπονο των γονέων είναι δικαιολογημένο που έχασαν το παιδί τους πολύ μικρό, που δεν είχε δοκιμάσει τις χαρές της ζωής. Ο ιερός Χρυσόστομος λέει ότι δεν πρέπει να είμαστε αναίσθητοι μπροστά στο μεγάλο πόνο από την απώλεια του παιδιού. «Δεν λέω να μη θρηνήσεις, διότι και εγώ εί-μαι άνθρωπος».

- Γράφει ο Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος

Ας δούμε όμως τι λένε οι Άγιοι Πατέρες για τον θάνατο των παιδιών. Στους γονείς

που έλεγαν ότι «το παιδί μου τώρα είναι μέσα στο χώμα» ο Μ. Βασίλειος λέει: «Τον υιό σου δεν κατέκρυψε η γη, αλλά ο ουρανός τον δέ-χθηκε». Το χώμα καλύπτει το φθαρτό σαρκίο. Η ψυ-χή όμως του παιδιού βρίσκεται στον ουρανό, βρίσκε-ται δηλαδή στα χέρια του Θεού.

Ο Ιώβ ο πολύαθλος, μεταξύ όλων των άλλων συμφορών οι οποίες τον βρήκαν, έχασε και όλα τα παιδιά του. Μέσα στη θλίψη του είπε: «Ο Κύριος έδωκε, ο Κύριος αφείλετο», δηλαδή ο Θεός μου τα έδωσε ο Θεός μου τα πήρε «Είη το όνομα Κυρίου ευλογημένον». Ο Ιώβ δεν επέτρεψε στον εαυτό του να γογγύσει και να παραπονεθεί στον Θεό.

Ο ιερός Χρυσόστομος αναφέρεται στον Αβραάμ που βρισκόταν σε βαθειά γεράματα όταν ο Θεός του έδω-σε ένα παιδί: τον Ισαάκ. Και αφού μεγάλωσε του ζήτησε να το θυσιάσει! Λέει λοι-πόν: Δεν είπε ο Αβραάμ «γι' αυτόν τον λόγο με έκανες πατέρα; για να γίνω παιδοκτόνος;», αλλά ετοιμάσθηκε να θυσιάσει το αθώο παιδί του. Κι' ο Θεός αφού δοκίμασε την πίστη και την υπακοή του, δεν θέλησε να πραγματοποιηθεί η εντολή. Οι Άγιοι πατέρες σημειώνουν ότι τα μικρά παιδιά είναι όπως οι Άγγελοι. Δεν πρόλαβαν να γνωρίσουν την κακία του κόσμου. Κι' έτσι όπως έφυγαν από την ζωή αυτή, πριν ακόμη αμαρτήσουν, προγεύονται τώρα την βασιλεία του Θεού.

Ο ίδιος Άγιος απευθυνόμενος στους γονείς που έχασαν το παιδί τους, λέει: «Το έδωσες στον Θεό. Τότε, ευχαρίστησε, ύμνησε, προσκύνησε εκείνον που το παρέλαβε». Δηλαδή να σκέφτεσαι όχι ανθρώπινα αλλά με την προοπτική της αιωνιότητας. Η αλήθεια είναι ότι δεν ξέρουμε γιατί ο Θεός έτσι αποφασίζει και έτσι ενεργεί. Εκείνο που ξέρουμε είναι ότι ο Θεός αποφασίζει και ενεργεί γνωρίζοντας το πνευμα-τικό συμφέρον του ανθρώπου.

Ας δούμε τώρα τον θάνατο των νηπίων. Γιατί επιτρέπει ο Θεός να πεθαίνουν σ' αυτήν την ηλικία τα άωρα βρέφη; Η απάντηση θα δοθεί με βάση την διδασκαλία των Αγίων Πατέρων, αλλά και από την ειδική νεκρώ-σιμη ακολουθία της Εκκλησίας μας η οποία ψάλλεται όταν κηδεύεται ένα νή-πιο. Είναι αλήθεια ότι η πρόνοια του Θεού κατευθύνει τα πάντα σ' αυτόν τον κό-σμο. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης διδάσκει ότι «τίποτε στην ζωή αυτή δεν γίνεται χωρίς την παρου-σία του Θεού». Επομένως καθετί συμβαίνει είτε κατ' ευδοκία, είτε κατά παραχώρηση, δηλαδή είτε επειδή το θέλει ο Θεός, είτε για-τί το ανέχεται.

Και' αρχάς πρέπει να πούμε ότι τα βρέφη αυτά είναι βαπτισμένα στο όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Τα βρέφη αυτά είναι άκακα, είναι αναμάρτητα λόγω της ηλικίας τους και επομένως είναι βέβαιο ότι με τον θάνατο μεταβαίνουν στην Ζωή, δηλαδή στην μακαριότητα της ουράνιας βασιλείας,

δηλαδή στον Παράδεισο. Αυτή και μόνη η πληροφορία αρκεί για έναν πιστό άνθρωπο.

Στα τροπάρια και στους ύμνους της Εκκλησίας, που ψάλλονται όταν κηδεύεται κάποιο νήπιο θα δούμε, ότι κυριαρχεί η βε-βαιότητα της σωτηρίας του. Είναι πράγματι πολύ συγκινητικά και έχουν ένα είδος διαλόγου των νηπίων με τους γονείς τους, που είναι φυσικό να είναι απαρηγόρητοι. Αυτά έρχονται να παρηγορήσουν τους γο-νείς τους και τους λένε: Μην κλαίτε γιατί τώρα βρισκόμαστε σε καλύτερη κατάσταση απ' αυτή που είχαμε προηγουμένως.

«Ω μακαρίων νηπίων, μακαρία και η κοίμησις» λέει ένα από τα τροπάρια. Αυτά είναι λόγοι του ιε-ρού Χρυσοστόμου που συνεχίζει λέγοντας ότι έχουμε ένα λυπηρό γεγονός, το οποίο γίνεται πη-γή χαράς, γι' αυτό και αποκαλεί μακάρια τα νήπια τα οποία έφυγαν σ' αυτήν την άωρη ηλικία από την ζωή, διότι ο θάνατός τους υπήρξε γι' αυτά η αρχή της ζωής που έχει χαρά ανεκλάλητη.

Σε μία δε ευχή, η οποία διαβάζεται στην εξόδιο ακολουθία ο ιερέας απευθυνόμενος στον Θεό λέ-ει: «Εσύ Κύριε ο οποίος φυλάς από κάθε κακό και κάθε παγί-δα τα νήπια όσο ζουν στον παρόντα βίο, εις δε τον μέλλοντα βίο εξασφαλίζεις στα νήπια τον Παράδει-σο, επειδή αυτά είναι ανεύθυνα και αναμάρτητα και Εσύ που ορίζεις σε φωτισμένους τόπους να κατα-σκηνώνουν οι ψυχές και τα πνεύματα των δικαίων, Δέξου και την ψυχή αυτού του μικρού παιδιού, του νηπίου, διότι Εσύ είπες ότι στα παιδιά ανήκει η Βα-σιλεία των Ουρανών».

Βλέπουμε λοιπόν με πόση στοργή και αγάπη πε-ριβάλλει τις ψυχές των ανθρώπων που φεύγουν από αυτό τον κόσμο, έστω κι' αν είναι ψυχές νηπίων τα οποία δεν έχουν αποκτήσει συνείδηση. Η Εκκλη-σία άλλωστε μιλά για πλήρη άνθρωπο, από την στιγμή της συλλήψεώς του, που έχουμε εμψυχωμένο σώμα.

Ο Θεός επιτρέπει τον θά-νατο των νηπίων, διότι τα αγάπησε και τα πήρε κοντά Του. Τα πήρε στην ηλικία που δεν είχαν αμαρτίες. «Ίνα μη κακία αλλάξει σύνεσιν αυτών ή δόλος απατήση ψυχήν αυτών», όπως γράφει ο Σοφός της Παλαιάς Διαθήκης. Όσο ζει ο άνθρωπος στην γη, τόσο περισσότερο αμαρτάνει. Υπάρχει βέβαια η μετάνοια. Αν ωστόσο δει κάποιος το πράγμα με την προοπτική της αιωνιότητας, τότε θα πεισθεί ότι σε προνομιακή θέση βρί-σκονται, είτε τα νήπια, είτε τα παιδιά τα οποία φεύ-γουν πρόωρα από αυτή την ζωή και γίνονται πολίτες της ουρανίου βασιλείας.

Για τους πιστούς ανθρώπους, ο θάνατος του νηπίου είναι ότι αυτό υπήρξε το θέλημα του Θεού. Μόνο άνθρωποι ευσεβείς με γνήσια ευλάβεια, με σταθερή πίστη, μόνο αυτοί μπορούν να ψελλίσουν αυτήν την πρόταση. Ότι δηλαδή «ούτως έδοξε

τω Κυρίω ούτω και εγένετο». Ο Μ. Βασίλειος γράφοντας προς τον Νεκτάριο για ένα βρέφος που έφυγε απ’ αυτή την ζωή, του λέει: «δεν χά-σαμε το βρέφος, το επιστρέψαμε στον Θεό, ο οποίος μας το έδωσε». Και είναι πραγματικά πολύ σωστή τοποθέτηση δηλαδή ότι του Θεού είμεθα είτε ζούμε, είτε αποθνήσκουμε. Είτε λοιπόν είμαστε σ’ αυτή την ζωή, είτε είμαστε στην άλλη ζωή, ζούμε για τον Κύριο. Ουσιαστικά έχει αλλάξει μόνον ο τόπος της κατοικίας μας.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος βάζει στο στόμα των νηπίων παρηγορητικούς λόγους για τους γονείς τους. «Μη κλαίτε για μας πατέρες με τα δάκρυα και τους θρήνους διότι δεν μας ωφελείτε. Εσείς θα θέλατε να μας έχετε κοντά σας, στον φθαρτό κόσμο όπου όλα είναι γεμάτα θλίψη και πόνο. Αλλ’ ο Δεσπότης και Θεός μας επειδή μάς αγάπησε κυριολεκτικά, μας άρπαξε από την μάταιη αυτή ζωή ως εκ στόματος λεόντων. Ο καλός Ποιμένας μας χώρισε από εσάς, ως αρνία φίλτατα και τώρα είμαστε στην χώρα των ζώντων. Εμείς μαζί με τους Αγγέλους υμνούμε και μαζί με τους Αγίους χορεύουμε. Πρεσβεύουμε όμως και για σας τους γονείς μας».

Στον βίο του Αγίου Ανδρονίκου και της Αγίας Αθανασίας, ενός Αγίου ζεύγους, διαβάζουμε ότι κά-ποτε έχασαν και τα δύο παιδιά τους σε μια μέρα. Η μητέρα ήταν απαρηγόρητη. Ένα βράδυ εμφανίστηκε στην Αθανασία, στο όνειρό της, ο μάρτυρας Ιουλιανός ο οποίος της είπε. «Μην κλαις για τα παιδιά σου, αυτά παρακαλούν τον Θεό και λένε: Δικαιοκρίτα, αντί των επιγείων τα οποία στερηθήκαμε μη μας στε-ρήσεις των επουρανίων». Και η Αγία Αθανασία όταν άκουσε τον μάρτυρα Ιουλιανό να της λέγει αυτή την αλήθεια είπε: άρα ζουν πραγματικά τα παι-διά μου στον Ουρανό. Γιατί άραγε κλαίω. Μ’ αυτόν τον τρόπο παρηγορήθηκε.

«Ουδέν εστί μητρός —λέει άλλο τροπάριο— συμπαθέστερον, ουδέν εστί Πατρός αθλιώτερον, τα γαρ σπλάχνα αυτών συνταράσσονται όταν νήπια ένθεν προπέμπωσι». Δηλαδή είναι πολύ συγκινητικό να βλέπει κανείς ένα πατέρα και μία μητέρα να θρη-νούν και να κλαίνε, γιατί μέσα τους γίνεται ένας με-γάλος σεισμός, όταν αναγκάζονται να προπέμψουν στον άλλο κόσμο τα νήπια. Διότι, όπως συνεχίζει το τροπάριο, είναι μεγάλο το κεντρί που εισχώρησε σαν μία δίστομη μάχαιρα στα έγκατα της ψυχής τους. Κι’ ο πόνος είναι τόσο μεγαλύτερος και τόσο οξύτερο το μαχαίρι, που τρυπά την καρδιά των γονέων, όσο το παιδί τους ήταν όμορφο και χα-ριτωμένο.

Πηγή: pemptousia.gr